

**Proiect
didactic
Cazurile
substantivului
prof. Dan Elena**

Unitatea de învățământ: Școala Gimnazială Romuli

Data: 17.03.2025

Clasa: a VI-a

Aria curriculară: Limbă și comunicare

Disciplina: Limba și literatura română

Tema generală: Eu și lumea din jurul meu

Unitatea de învățare: Pasiuni. Hobby-uri

Subiectul: Cazurile substantivului

Tipul lecției: recapitulare-sistematizare

Timp alocat: 50 de minute

Competențe generale:

4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise.

Competențe specifice Domenii de conținut/Conținuturi

- 4.1. Utilizarea structurilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă și precisă a intențiilor comunicative Substantivul. Felul. Cazul. Punctuația vocativului. Corelarea funcției sintactice cu cazul morfologic.**
- 4.2. Aplicarea conștientă a achizițiilor lexicale și semantice de bază, din limba română standard, pentru exprimarea corectă a intenției comunicative.**
- 4.4. Utilizarea deprinderilor dobândite pentru monitorizarea corectitudinii comunicării, prin raportarea la normă**

Obiective operaționale:

O1: să recunoască cazul unor substantive în anumite contexte date.; (corelare cu CG 4 și CS 4.1)

O2: să asocieze funcția sintactică cu cazul morfologic; (corelare cu CG 4 și CS 4.2)

O3: să identifice greșelile de exprimare din anumite contexte date; (corelare cu CG. 4 și C.S 4.4)

O4: să alcătuiască propoziții în care un substantiv să îndeplinească funcția sintactică indicată; (corelare cu CG 4 și CS 4.1 și 4.2)

Activități de învățare:

A1: activități de recunoaștere a cazurilor unor substantive în anumite contexte date ; (corelare cu O1)

A2: exerciții de asociere a funcției sintactice cu cazul morfologic; (corelare cu O2)

A3: activități de identificare a greșelilor de exprimare din anumite contexte date ; (corelare cu O3)

A4: exerciții de alcătuire de propoziții în care un substantiv să îndeplinească funcția sintactică indicată;(corelare cu O4)

STRATEGIA DIDACTICĂ:

Metode și procedee didactice: conversația euristică, expunerea, exercițiul, jocul interactiv, plansă.

Forme de organizare a activității: activitate frontală, individuală;

Metode și tehnici de evaluare: aprecierea verbală a răspunsurilor, autoevaluarea, aprecierea cu note.

Resurse:

a. umane: 23 elevi clasei a VI-a cu ritmuri apropiate de învățare;

b. materiale / mijloace de învățământ: catalogul școlar , auxiliarul didactic, fișe de lucru, caietele elevilor, laptop, videoproiector, jocuri didactice de tip Wordwall, Learning-Apps, educatieinteractiva.md.

c. de timp: 50 de minute.

Locul desfășurării activității: sala de clasă.

BIBLIOGRAFIE

- 1. CHEROIU, Mariana, KUTTESCH, Nicoleta, 2019, Limba și literatura română.**
- 2. DOBRA, Sofia, 2021, Cartea mea de gramatică: clasa a VI-a , București : Editura Art Educațional,**
- 3. PANĂ, Dindelegani, Gabriela (coordonator), 2019, Gramatica limbii române pentru gimnaziu, Editura Univers Enciclopedic Gold, București.**

*** Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română, clasele a V-a - a VIII-a, București, 2017.

Link resursă: <https://padlet.com/elenadan/substantivul-cazurile-k76pquqbuv9o5axt>

***Evocarea**

Definiție; substantivul este partea de vorbire flexibilă ce denumește ființe, lucruri sau fenomene ale naturii, stări sufletești (obiecte gramaticale).

Accesează jocul pentru a înțelege mai bine ce denumește substantivul!

<https://wordwall.net/ro-ro/community/grupare-nume-de-fiinte-fenomene-ale-naturii-lucruri>

Substantive defectiv: Aceste substantive denumesc, de obicei, obiecte formate din mai multe elemente sau noțiuni abstracte care nu pot fi numărate individual.

Substantive defectiv de plural (nu au formă de plural): lapte, miere, făină, fotbal, tenis, aur, istorie, romantism, cinste, onoare, foame, oboseală etc.

Substantive defectiv de singular (nu au formă de singular): aplauze, icre, tăiței, spaghete, zori, câlți, ghilimele, măruntaie etc.

Substantive mobile: În limba română

există o categorie de substantive care se numesc mobile. Sunt substantive care au forme pentru fiecare gen, unele formate cu ajutorul sufixelor moționale - femininul de la masculin sau masculinul de la feminin. (De ex.:

amic - amică ,ospătar - ospătăriță, leu - leoaică, croitor - croitoreasă, prinț - prințesă, curcă - curcan, broască - broscoi etc.

Substantivele care prezintă o formă unică pentru masculin, feminin și neutru se numesc substantive epicene.

Substantivele epicene nu exprimă, dar presupun genul natural. Genul natural al ființelor din această categorie poate fi exprimat prin determinanți, ca în următoarele exemple: cămilă-mascul / cămilă - femelă, hipopotam-mascul / hipopotam-femelă. În unele cazuri sunt folosite și derivări de felul: jderoaică, vrăbioi.

***Realizarea sensului**

Substantivele se clasifică în funcție de mai multe criterii, dar, cel mai adesea, se diferențiază după înțeles și după formă. După înțeles, avem substantive comune și substantive proprii. După formă, avem substantive simple și substantive compuse.

Clasificarea substantivelor după înțeles:

Substantive comune:

Denumesc obiecte sau ființe de același fel, scrise cu literă mică (ex: casă, copac, elev).

Substantive proprii:

Denumesc obiecte sau ființe considerate individuale, scrise cu literă mare (ex: Maria, București, Dunărea).

Clasificarea substantivelor după formă:

Substantive simple: Sunt formate dintr-un singur cuvânt (ex: casă, carte, masă).

Substantive compuse: Sunt formate din două sau mai multe cuvinte (ex: bună-dispoziție, binefăcător).

În plus, mai pot fi menționate și alte criterii de clasificare, dar acestea sunt cele mai relevante pentru a înțelege tipurile de substantive.

Substantive colective: au forma la singular și înțeles de plural (ex: stol ceată, echipă, popor, cireadă, banc, frunziș, lăptărie...).

**Compune puzzle-ul pentru a-ți
însuși felurile substantivelor;
<https://learningapps.org/view26308311>**

Substantive colective   Defective de singular   Defective de plural

Substantive mobile   Substantive epicene

gâscan	Temă Pentru fiecare categorie din partea de sus a tabelului, selectează CINCI substantive potrivite! După rezolvarea rebusului vei observa o imagine, care îți va indica felul în care ai lucrat. Succes!	studentime	
viespe	<input type="button" value="OK"/>	onoare	
pictoriță		spaghete	
studentime	tăieței	șale	zahăr

Cazurile și funcțiile sintactice ale substantivului

NOMINATIV	Cine? Ce?	Subiect	"Zăușii și pisicașii au ieșit!" ca. Săgea
	Cine vede?	Nume predicativ	"Ei scurcă și zăușii mici, far săpătură-năi este scurca ." (M. Eminescu)
	Care?	Atribut opțional	"Gășpeții caselor noastre, scurcarii și rășnăreții , / Pârlăit-au a lor culșuri..." (M. Eminescu)
ACUZATIV	Cât? Pe cine?	Complement direct	Grădinarul nu scurpă flori , deci înălță-te pe florare în par.
	Degețe cine / ce? Cu cine / ce? De cine / ce? Pe cine cine / ce? La cine / ce?	Complement indirect	"Apără-mă de găști și de vălci nu mă scop ." (I. Crenguș)
	De către cine?	Complement de agent	Depleștia e deșpană de către șapă pășăreții.
	Unde? De unde?	C.c. de loc	Florii mă se scop de la brunchi cu scurcările .
	Cum? Cu ce?	C.c. de mod	Căntă cu scop pe șapă țapetele florbite.
	Când? De când?	C.c. de timp	Scop florbite și scop din scop .
	În ce scop?	C.c. de cauză	La scop cu scop scop , scop scop de scop .
	Cu ce scop?	C.c. de scop	Scurpă scop pentru scop scop .
	Care? Cu fel de?	Atribut prepozițional	"Flori de scop scop scop de scop scop scop scop ." (M. Eminescu)
		Nume predicativ	Florile scop scop scop scop de scop de scop .
GENITIV	A, al, ale, ale cui?	Atribut genitiv	"Măști scop scop / scop scop , Pășăreții scop ." (M. Eminescu)
	Asupra cui?	Atribut prepozițional	Căpșă scop scop scop .
	Între cui?	Complement indirect	"Ei scop scop scop scop ." (I. Crenguș)
	Unde?	C.c. de loc	Măști scop scop scop .
	Când?	C.c. de timp	Scop scop scop scop și scop .
	În ce scop?	C.c. de cauză	Scurpă scop scop scop scop .
	La ce scop?	C.c. de scop	Se scop scop scop scop .
DATIV		Nume predicativ	"Florile scop scop scop scop ." (M. Eminescu)
	Cui?	Complement indirect	Flori scop scop scop scop .
		C.c. de loc	Scop scop .
		C.c. de mod	"Căntă scop scop scop scop ." (M. Eminescu)
		C.c. de cauză	Flori scop scop scop scop în scop .
		Atribut fără prepoziție	"Flori scop scop scop , scop scop scop scop ." (M. Eminescu)
		Atribut prepozițional	Flori scop scop scop scop .
	Nume predicativ	"Flori scop scop scop scop ." (M. Eminescu)	
V-	Nu are Exprimă o acțiune cu o formă de	Nu are Se înlocuiește prin cuvânt.	"Florile Flori scop scop scop scop ." (M. Eminescu)

Accesează linkul pentru a învăța cazurile substantivului!

<https://educatieinteractiva.md/millionar/10418>

*Reflecție...

Concurs: Elevul care rezolvă corect fișa de lucru dată ca temă pentru acasă, va avea șansa în următoarea oră să fi e profesor pentru 10 minute!

Fișă de lucru - substantivul

Citește cu atenție textul de mai jos, apoi răspunde cerințelor date;

„— Lasă-l jos, mă Marine, că e păcat de el, moare. Nu-l vezi că de-abia e cât luleaua?! Când s-a văzut scăpat, fuga speriat la prepeliță să-i spuie ce-a pățit. Ea l-a luat, l-a mângâiat și i-a spus: — Vezi ce va să zică să nu mă ascuți? Când te-i face mare, o să faci cum ai vrea tu, dar acum, că ești mic, să nu ieși niciodată din vorba mea, că poți să pățești și mai rău. Și așa trăiau acolo liniștiți și fericiți. Din seceratul grâului și din ridicarea snopilor se scuturaseră pe miriște o groază de boabe cu care se hrăneau și, măcar că nu era vreo apă prin apropiere, nu sufereau de sete, că beau dimineța picături de rouă de pe firele de iarbă.”

(fragment din Puiul de I.Al. Brătescu -Voinești)

1. Identifică din text câte un substantiv:

a) propriu..... b) comun.....

b) defectiv..... d) epicen.....

2. Selectează din text câte un substantiv în cazul:

a) nominativ..... b)acuzativ.....

c) genitiv..... d) vocativ.....

3. Alcătuieste câte un enunț, în care substantivele selectate de tine la exercițiul 2, să fie în cazul dativ.

.....
.....
.....
.....

4. Crează propoziții în care cuvintele extrase din textul suport să îndeplinească următoarele funcții sintactice:

a) Marin (S-caz N).....

b) prepelița (Cd- caz Ac).....

c) apă (A-caz G).....

d) snopi (Ci-caz D).....

5. Redactează o scurtă compunere (8-18 rânduri) în care să prezinți o întâmplare neobișnuită la care a participat prepelița și puii ei.

Felicitări, ai învățat o lecție deosebită!

Multumesc!